

NAPREJ

Glasiło jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četr let K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne prosie.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Izvrševalni odbor JSDS v Ljubljani o naši koroški politiki.

V seji izvrševalnega odbora jugoslovanske socialno demokratične stranke v Ljubljani se je razpravljalo o slovenski politiki na Koroškem.

Izvrševalni odbor presoja položaj v popolnem soglasju tako-le:

Globoko je obžalovati, da je prišlo na Koroškem — po krivdi obeh strani — do oboroženih konfliktov in da je nastop ljubljanske in celovške vlade tak, da je mogoče, da se razvijejo ti konflikti v krvave boje.

Izvrševalni odbor zahteva, da stori ljubljanska vlada vse, kar je v njeni moči, da se sovražnosti takoj ustavi.

Eventualne spremembe sedanje mejne črte med upravnim območjem Jugoslavije in Nemške Avstrije naj se izvrše tako, da označita beograjska vlada in vrhovno poveljstvo entente v sporazumu z dunajsko eventuelne korekture demarkacijske črte.

Izvrševalni odbor jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Interpelacija

poverjenika s. Antona Kristana na poverjenika Narodne vlade v Ljubljani za notranje stvari na seji dne 3. t. m.

Zadnje čase se v ponočnih urah vlačijo po ljubljanskih ulicah skupina mladih ljudi, ki preobrača samostojno razne javne spomenike prejšnjega režima. Snoči je ista skupina hodila po ljubljanskih kavarnah, pobirala samolastno nemške časopise in jih sredi ceste sežigala. Vse to se vrši pod vodstvom ljudi, ki se hočejo s takimi dejanji prikupiti narodno mislečemu občinstvu, se pokazati radikalne, v resnici pa streme le za tem, da skušajo na tak način razširati gotovo revolversko časopisje, ki uvaža v naše javno življenje predvojne metode. Pri takem počenjanju trpi naš ugled na zunaj, pred svetom.

Vprašam g. poverjenika za notranje zadeve:

1. Zakaj ni pravočasno poskrbel za odstranitev javnih spomenikov prejšnjega režima po vladi sami?

2. Zakaj ni ničesar odredil, da izginejo iz javno dostopnih prostorov vsi znaki naše prejšnje odvisnosti?

3. Kaj misli ukreniti, da se pojavi, kakršne smo doživeli zadnje dni, ne ponove.

Na to interpelacijo še g. poverjenik za notranje zadeve ni odgovoril, pač pa je Narodna vlada soglasno sklenila: Narodna vlada najstrožje obsoja nekulturne čine, ki so se zagrešili v Ljubljani in drugod po Sloveniji od neodgovornih elementov, in ki morejo ugled in čast našega naroda in države le ponižavati. Vsled tega bo Narodna vlada nastopila proti vsakega nadaljnjemu poskusu z kar največjo strogostjo. Pozivlja vse razsodno občinstvo, da jo pri tem podpira.

Generalštabni podpolkovnik.

O generalnoštabnem podpolkovniku Oskarju Leitnerju, poveljniku ljubljanske »Feldtransportleitung Nr. 9«, pripoveduje graški »Arbeiterwille«: Ta podpolkovnik je zlorabljal, v zvezi z vsemi mogočimi tihotapci, navijalci cen, vojnimi oderuhi in verižnimi trgovci, svoje mesto poveljnika »F. T. L. Nr. 9« ter je zahteval in seveda tudi dobil za vsak vagon, ki je vozil po — njemu podrejeni železniški progi — tihotapsko blago — 5000 kron. Te pošiljave je pošiljal kot »Militärfrachtgut«, pri čemer ni bilo naslovljence le zagotovljeno, da dobi to tihotapjeno blago gotovo v roke, (ki ga je pozneje z ode-

Sedanja ureditev obojestranskega območja je provizorična in ne prejudicira sklepom mirovne konference.

Končno ureditev si želi izvrševalni odbor v duhu spravljivosti in na temelju obojestranskih žrtev.

Stranka presoja položaj brez ozira na našo momentano ugodno mednarodno pozicijo in smatra — ne glede na to, da odklanja načelno vsak imperijalizem — vsako izrabljanje te pozicije in vsako postopanje, ki nam grozi obtežiti za bodočnost naše mednarodno stališče s trajnim sovraštvom obmejnega prebivalstva in Nemške Avstrije, za nevarno in škodljivo.

Izvrševalni odbor pozivlja strankine zastopnike in organe, da zastavijo svoje sile v smislu navodil te izjave.

V Ljubljani, 1. prosinca 1919.

Izvrševalni odbor jugoslovanske socialno demokratične stranke.

ruškimi cenami prodal), ampak ni bilo treba plačevati tudi nikakih prevoznih stroškov in pristojbin. Kupčeval je pa ta mož tudi na svojo pest. Često se je vozil sam na Hrvaško, nakupil je tam blaga, ga — pod zaščito svoje »časti« — prav lahko utihotapil v Avstrijo, kjer ga je ali takoj z grozno velikim dobičkom prodal ali ga je pa pustil po kom od svojih ljubljanskih ljubljancov oziroma Dunajčanov prodati. Zvesto mu je stal ob strani ravnatelj kranjske »Aprovija« Alifred Kordin. O počenjanju podpolkovnika Leitnerja se je govorilo mnogo, toda nihče si ni upal prijeti takega »gospoda« pošteno. Na poročila inšpektorja južne železnice Dr. F. Maurerja se niso ozirali. Sele, ko je začelo naše bratsko glasiło v Trstu, socialno-demokratični »Lavoratore«, v mnogih člankih opozarjati na delo tega lumpa, so se začele preiskave in je bilo dognano folioko gotovosti, da so bile te slednjič povod aretaciji podpolkovnika Leitnerja in treh trenskih častnikov. Leitner je izvršil v ljubljanskem garnizijskem zaporu samomor.

Če beremo korespondenco tega visokega častnika, moramo pljuvati od zaničevanja. Kajti ta mož spada k onim mnogim vojnim oderuhom, katerim bi mogla služiti beseda »lump« kot častni znak in kojim je bilo všeč, da se imenujejo »ničvredneži«. Tam, kjer se je mogel pokazati v svoji popolni nagoti, kakšen in kaj da je, je vedno pokazal, da je navadna baraba. Tako n. pr. v pismih na svoje, ki so mu bili zvesti, in obenem tudi sotovariši pri verižni trgovini. V tej »ljubčkani« korespondenci kar mrgoli besedi kot trgovina, dobiček, ljubezen in dobra volja in vedno mu odgovarjajo v besedah muci, puci, mastni dobički, poljubi, večna zvestoba in cene mila itd. Tako pošilja gđ. Kalcherjevi na Dunaju 1000 vročih poljubov in 50 kg fižola. V drugem pismu piše: »Pošiljam Ti sladkih poljubov in 20 paketov enako sladke čokolade. Kupil sem jo grozno poceni: 30 K za kilogram. Tu lahko zaslužiš najmanj 200 krona. Nekoč je pisal: »Dveh takih lumpov kot sva midva, dragec moj, še ni bilo na svetu. V duhu Te, nagajiveček moj, objemam, in Ti naznanjam, da sem odposlal 600 kg suhe zelenjadi.« Enkrat drugič govori pa bolj omejeno in ne občuduje tako: »Vendar pa si, Ti, ljubček moj, večji lump od mene, kajti 100.000 kron pri enem vagonu še nisem zaslužil. Pa tudi jaz nisem ravno lenaril, napravil sem dobro kupčijo z mastjo.« »Če pojde tako tudi vnaprej,« piše v nekem drugem pismu, »bodeva imela kmalu nekaj.« Zopet v nekem drugem pismu: »Zelo ponosen sem, imam že hranilnično knjižico. Reči morem le: Zelo sem zadovoljen z vojno.«

Nekoč je pa napravil gospod generalštabni podpolkovnik naslednjo nesramnost, ki nam kaže obenem tudi različne razmere c. kr. Avstrije v najboljši luči. Podpolkovnik se je nahajal zopet na Hrvaškem, kjer je mnogo nakupil, samoobsebi umevno pod ofcielnim praporjem, in je hotel blago z — njega vrednim — privatnim dobičkom prodati onim, ki bi ga kupili. Pri povratku v Ljubljano, je imel vlak, s katerim se je hotel vrniti, veliko za-

mudo, tako da je bilo gospodu podpolkovniku jasno, da ne dospe do brzovlaka v Zidanem Mostu in enako ne še zvečer v Ljubljano. To temu lumparskemu verižnemu trgovcu ni ugajalo, kajti v Ljubljani ga je že težko pričakovala — mlada, ljubka deklica, kaj bi bilo, če ne izpolni dane besede, da pride gotovo in bi tega »randevuja« ne bilo! Razen tega je pa bil ravno onega dne izvrstne volje, in kupčije... te so se vse tako obnesle! Deklica pa naj tudi ne upa zastoj na natančnost tega »generalštablerja«, kajti podpolkovnik Oskar Leitner, ki je spravljal že toliko vagonov prešičev po vseh avstrijskih železnicah, kadar in kakor mu je ravno prišlo, pa naj ne spravi te malenkosti: 20 funtov v ljubke roke svoje drage? To ne bi bilo slabo! Hitro se odloči, kakor to zna vsak generalštabni častnik, hiti v neki hrvaški železniški štaciji k telefonu in telefonira kategorično v Zidan most: »Brzovlak mora počakati na vsak način na podpolkovnika Oskarja Leitnerja, ta mora dospeti službeno zvečer kot poveljnik »Feldtransportleitung« v Ljubljano! In, blagor ti — domovje moje Avstrija — takozvani brzovlak se je ustavil pokorno na Pozor! v Zidanem Mostu... Četr ure, pol ure, tri četr ure, petčetr ure, poldrugo uro... Končno je dospel iz Hrvaške vlak z gospodom podpolkovnikom in brzovlak je smel oditi. Na stotine potnikov je čakalo obupno na odhod vlaka, čakalo poldrugo uro, le da ne bi bilo treba nekje v Ljubljani čakati neki punci zastoj na c. kr. barabo pl. Generalštab. Ali ni res večno škoda za to krasno habsburško državo?

Sodrugom, sodružicam!

V nedeljo, dne 5. januarja t. l. ob 9. uri dopoldne se bo vršila v restavraciji »Narodnega doma« v Ljubljani krajevna strankina konferenca. Nadejajoč se, da bo udeležba na konferenci polnoštevna, usojam si sodrugom predložiti sliko sedanje naše krajevalne politične organizacije, kolikor mi je namreč znana, ter orisati bodoče dela te organizacije, kakršno si mislim.

Pričenjam s številom članstva. Pred nekaj dnevi sem izvedel okroglo število članov naše krajevalne politične organizacije. Odkrito priznam, da me je to število neprijetno dirnilo, kajti premajhno je. Mogoče mi bo kdo očital, da sem črnogled. Moje mnenje v tem oziru je, da bi bilo to število lahko pet do desetkrat večje. Če sem prav informiran, se je v zadnjem letu število članstva precej dvignilo, a po mojem mnenju ne toliko, kolikor bi se lahko in bi se tudi bilo moralo. Vzrokov temu je seveda več, najvažnejši pa je ta, da je za našo politično organizacijo premalo zanimanja in agitiranja. Poznam sodruge, ki se že leta in leta prištevajo socialno-demokratični stranki, ki so vedno in povsod agitirali za stranko, niso pa člani politične organizacije. Zakaj? Nekateri iz nebržnosti in malomarnosti; drugi zopet, ker jedva vedo, da sploh obstoja politična organizacija, h kateri se je treba prijaviti in plačati mesečno neznaten strankin davek 70 vinarjev. Seveda naj sodrugi v odboru ne mislijo, da očitam malomarnost njim, le predobro vem, da so le oni sami in še par znanih sodrugov agitirali za politično organizacijo, dočim se drugi sodrugi zanjo niso nič ali prav malo zmenili. Odbor pa tudi ne more obletati cele Ljubljane in poznati vse posamezne pristaše stranke ter jih pozivljati za vstop v politično organizacijo. In mogoče mislijo nekateri tako; žal, v zmoti so. Kratko: Število članov naše krajevalne politične organizacije je mnogo premajhno, vsi moramo agitirati, da takoj dvignemo kar največ mogoče to število. Agitacija za pridobivanje članov ni patent odbora samega, temveč dolžnost vsakega zaupnika in pristaša, ki je že član te organizacije. Vsi oni delavci pa, ki pravijo in se tolčejo po prsih, češ, mi smo socialni demokrati, naj pomnijo, da to še ni vse in dovolj, kajti socialni demokrat je le oni, ki se zaveda tega, ki pozna program te stranke in ki je politično in strokovno organiziran. Kdor se prištevja naši stranki, naj ve, da so s tem združene tudi dolžnosti in te se morajo izpolnjevati, ako hočemo, da stranka prospeva in se množe nje pristaši. Le močna, dobro organizirana stranka more delovati v prid ljudstva.

Glede bodočnosti naj omenim par misli v nadi, da bodo dobro služile odboru in bodo organizaciji v prospeh.

1. Volitev odbora. Odbor naj sestoji iz predsednika, podpredsednika, tajnika, blagajnika ter par odbornikov. V ta odbor pa naj pridejo tudi zaupniki ljubljanskih okra-

jev, n. pr. za Vič, Glince, Udmat, Zeleno jamo, Zgornjo in Spodnjo Šiško ter notranje mesto. Imajo naj pravice in dolžnosti odbornikov. Vsak član odbora naj pri svojih znancih agitira za pristop k organizaciji. Ker pa odborniki ne morejo sami izvršiti agitacije, naj se osnujejo za agitacijo krajevni agitacijski odseki zaupnikov, ki naj pomagajo večati število članov.

2. Določijo naj se vsako nedeljo uradne ure politične organizacije. N. pr. od 10.—12. ure dopoldne. Tam bi se sprejemali novi člani, vršilo vplačevanje strankinega davka in dajala navodila in nasveti glede političnih stvari. Seveda se ne more zahtevati, da bi to delo opravljali en sam sodrug, temveč naj bi se odborniki menjavali. — V teh uradnih urah naj bi sklicali parkrat na leto sestanek članov, na katerem bi se podalo kratko poročilo o stanju članstva ter delovanju organizacije, in kjer naj bi se prijateljsko pomenili, kaj in kje je treba resneje prijeti za delo. — Tudi razna predavanja bi bila na mestu, da se pouči sodruga o naših težnjah. Mi hočemo izobrazbe, a to naj ne deli le izobraževalno društvo »Svoboda«, temveč tudi naša politična organizacija, posebno glede politike.

3. Odbor naj skrbi za to, da bo v »Napreju« več poročil o političnem delovanju in seveda pogostoma tudi poziv k pristopu v politično organizacijo. Doslej sem pogrešal tudi to.

Čaka nas resno, težko delo v novem letu 1919. Ne naložimo vsega dela le odboru politične organizacije, temveč naloži naj si ga vsak sodrug toliko, kolikor ve, da ga bo zmogel. Le potom organizacije bomo raztrgali tisočletne verige suženjstva vsega proletarijata, vrgli s sebe okove, ki nas tišče k tlom in dosegli svoj končni cilj: svobodo, socialno revolucijo!

R. Č.

Politični pregled.

— **Boji na Koroškem.** Ljubljanski korespondenčni urad poroča dne 3. januarja: Pri zavzetju kolodvora v Labodu so v praski z Nemci imele naše čete 3 mrtve in 7 ranjenih. Iz Velikovca se ne poroča o nobenih posebnih dogodkih.

— **Čehi za mirno življenje z nemškimi sodržavljani.** Praga, 3. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tisk. urad poroča: »Narodni Listy« priobčujojo danes uvodnik, kjer se peča s prihodnostjo nemškega vseučilišča v Pragi. List pravi, da so skrbi Nemcev glede usode njihovega vseučilišča neutemeljene. Čehi hočejo živeti z nemškimi državljanji Čehoslovaške republike v miru in bodo varovali vse nemške kulturne naprave bolje, kot so ravnali Nemci z češkimi.

— **Poostrene odredbe Italijanov glede na demarkacijsko črto.** Trst, 31. dec. (Lj. k. u.) (Zakasnelo.) Vrhovno italijansko armadno poveljništvo je poostriilo odredbe glede na prekoračenje demarkacijske črte. Odredba določa: 1. Kdor brez posebnega dovoljenja vrhovnega poveljništva ali kompetentnega armadnega poveljništva prekorači ali skuša prekoračiti na znotraj ali na zunaj demarkacijsko črto, bo kaznovan z vojaškim zaporom do 5 let. 2. Dovoljenja v zmislu 1. točke te odredbe se bodo dajala le v službene svrhe ali iz zelo tehtnih razlogov zasebnega značaja. V tem primeru bodo morala armadna poveljništva vedno vprašati kompetentne gubernijske oblasti za navodila. Točki 3. in 4. določati pristojnost vojnega sodišča in eventualne višje kazni v posebnih primerih. 5. Odredba stopi takoj v veljavo.

— **Japonski krizarki v Šibeniku.** Split, 3. jan. (Lj. k. u.) Včeraj dopoldne so dospele v šibeniško luko 2 japonski torpedovki. Odposlanstvo Narodnega vječa je obiskalo poveljnika in mu sporočilo protest proti italijanski okupaciji. Japonski poveljnik je nato posetil prostore sokolskega doma. Sinoči ste torpedovki odpluli proti Zadru.

— **Grob atentatorja Principa.** Zagreb, 2. jan. (Lj. k. u.) Novinski odsek poroča, da je bil pred nekoliko dnevi najden grob atentatorja nadvojvode Frana Ferdinanda, Gavrila Principa. Principa so pokopali lani 29. aprila ob 3. popoldne štirje nemški vojaki. Pogreb in grob so prikrivali. Princip je bil pokopan zunaj pokopališča ob cesti, ki vodi iz Terezina na pokopališče. Grob je bil popolnoma zraunan z višino ceste. Poleg Principa je bil pozneje pokopan tudi njegov drug Čabrinović. Oba atentatorja bodo ekshumirali in pokopali začasno na ondodnem pokopališču. Potem jih prepeljejo v domovino.

— **Ogrske denarne terjatve.** Budimpešta, 2. jan. (Lj. k. u. Brezžično.) »Budapesti Hirlap« poroča, da ima Ogrska velike terjatve za živila, ki jih je svojčas pošiljala na Holandsko. Ker razpolaga z denarjem za pokritje teh terjatev Avstro-ogrsko banka, je pozval ogrski finančni minister nemško-avstrijsko vlado, naj odredi, da bo osrednji zavod Avstro-ogrsko banke izplačal na Ogrsko pripadajočo vsoto v holandski valuti ogrski vladi. Nemško-avstrijska vlada baje tej ogrski zahtevi noče ugoditi.

— **Ogrska vlada je načelno za proporcionalni volilni sistem.** Budimpešta, 2. jan. (Lj. k. u. — Dun. kor. ur.) Ogrski kor. urad poroča: Današnji ministrski svet je ugotovil, da stoji vlada še danes na načelni podlagi sistema proporcionalne volilne pravice, da pa je primorana, razpisati sedanje volitve še na podlagi dosedanjih okrožij, ker so različni deli dežele še vedno zasedeni, ker je promet vedno bolj otežkočen in ker pomanjkuje

papir. Vlada pa hoče skrbeti, da pride načelo manjšinskega zastopa po možnosti do veljave. Ministrski svet je sprejel predloge ministra za notranje zadeve glede razdelitve okrožij.

— **Karolyi o bodočnosti Ogrske.** Budimpešta, 2. jan. (Lj. k. u. Brezžično.) Ob priliki novoletnih čestitanj je min. predsednik Karolyi odgovoril na pozdrav svoje stranke z daljšim govorom, v katerem je med drugim izjavil: »Vsa plemena se morejo najti v skupnih idealih. Narodi ne bodo več slepo orožje posameznih moč, posameznih diplomatov. Ne sodim, da pomenja izid angleških volitev zmago reakcije, ker ne morem verjeti, da bi ne hotelo angleško ljudstvo uresničiti Wilsonovih principov. Ako pa je svet nesprejemljiv za veliko idejo pacifizma, potem moram zaklicati: »Finis Hungariae!« Svoj govor je nadaljeval: »Ustvariti moramo novo Ogrsko«. Biti mora nova na zunaj in znotraj z vsemi pridevki. Opozarjam samo na integriteto ogrskega ozemlja v gospodarskem zmislu. Narodi Ogrske se morajo združiti na gospodarski podlagi. Ogrska se mora zgraditi na podlagi gesla »Clara pacta, boni amici«. V enotnosti gospodarskih interesov se bodo tudi znašli narodi Ogrske. Iščimo prijateljev, kajti političnih prijateljev imamo malo. Velike tradicije nas vožejo z Italijani. Kossuth, Garibaldi, Thiere so sveta imena. Te tradicije niso postale pozabljene tudi vsled krvave vojne. Mi jih moramo spoštovati in častiti. Nočemo pognati zagvozdne v naravni razvoj Jugoslovancov in ovirati stremenje severnih in južnih Slovanov po naravnem razširjenju. Kar se tiče teh vprašanj, so nam merodajni Wilsonovi principi, ki jih moramo varovati in gojiti. — Končno je dejal Karolyi »da se bo ogrski narod kmalu pri volitvah izrazil, ali hoče iti na levo ali desno. Akoravno ne vidi v ustanovitvi kake konservativne stranke protirevolucionarnega strankarstva, vendar pa izjavlja na drugi strani, da se bo za svojo osebo tudi v bodočnosti boril z vsemi silami za radikalno smer, dokler bo stal na čelu vlade.

— **Pogajanja Ogrov z entento.** Budimpešta, 3. januarja. (Lj. k. u.) Brezžično javljajo: Pogajanja ogrske vlade s francoskim poveljnikom Berthelotom so potekla za Ogrsko docela povoljno, teko da je upati, da bodo rumunske zasedne čete do odločitve mirovnihi pogajanj postavljene pod poveljstvo francoskih častnikov. General Berthelot je izjavil, da se bo potrudil izpolniti željo ogrske komisije za premirje.

— **Vojni ujetniki v Rusiji.** Dunaj, 2. jan. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Danski ministrski predsednik Cramer je poslal danskemu Rdečemu križu na Dunaju, I. okraj, brzojavko, glasom katere se število naših vojnih ujetnikov v Sibiriji vedno zmanjšuje, ker odhajajo k narodnim četam. Trenotno se nahaja tam 13.000 častnikov in 85.000 vpisanih moč ter približno 60.000 delavskega moštva, ki iščejo pomoči. Od tega števila so prevzeli Japonci 6.000 častnikov in 9.000 moč v vzhodnih taboriščih ter jih v vsakem pogledu dobro oskrbujejo. Razmere v zahodnih sibirskih taboriščih so manj povoljne. Častniške plače že več mesecev niso bile izplačane. Zelo bi bilo želeli, da prevzame ostale vojne ujetnike ententa, posebno ameriška vlada. Ameriški Rdeči križ v Vladivostoku je pripravljen, prevzemati in oddajati pošto in imenike vojnih ujetnikov danskemu Rdečemu križu, ki hoče objaviti imenik ujetnikov, čim ga dobi, ter dostavljati pošto iz Sibirije svojem naših ujetnikov. Rade volje je tudi pripravljen, pošiljati kratka poročila svojcev v Sibirijo, ki pa morajo biti napisana na priprostitih ali dvojinah dopisnicah Rdečega križa in naslovljena na gori označeni naslov.

— **Italijanski socialisti za sporazumen mir in zvezo narodov.** Trst, 31. dec. (Lj. k. u.) (Zakasnelo.) Z ozirom na demisijo socialističnih ministrov Bissolattija in Berinija je sklenilo vodstvo reformistično-socialistične stranke ali bolje »Zveza italijanskih socialistov«, kakor poročajo italijanski listi, obširno resolucijo, ki je bila v nekaterih italijanskih listih deloma zasežena, v bistvu pravi: Vodstvo italijanske soc. stranke smatra, da se je vlada zopet enkrat vsled okoliščin, ki so dovedle do krize, pokazala nezmožno za sedanje naloge, v kolikor se tičejo mirovnihi problemov in tudi glede na notranjo gospodarsko, socialno in tehnično ureditev v prehodu iz vojnega stanja v mirovno razmerje. Noben pristaš Zveze italijanskih socialistov ne more sodelovati z dosedanjim ministrstvom ali ga kakorkoli podpirati. Nadalje se določajo v resolucijah smeri za zunanjo in notranjo politiko in se zahteva od vseh pristašev, da se morajo odločno upreti proti vsaki vladni sestavi, ki bi se ne hotela ravnati po teh smereh. Z ozirom na zunanjo politiko določajo resolucije boj za zvezo narodov in vzdrževanje demokratičnih in antimilitarističnih ciljev, ki so bili povod italijanski intervenciji in ki morejo v obsežnih mejah spraviti v sklad varstvo italijanskih narodnostnih pravic in varnost Italije z legitimnimi pravicami in interesi obmejnih narodov. Glede na notranjo politiko določajo resolucije smeri za politično in socialno ter gospodarsko organizacijo države, in zahtevajo v 6. točki: Neposredno pripravljanje konkretnega načrta za politično reorganizacijo države na podlagi dejanske ljudske suverenitete in direktnega zastopstva produkcijskih slojev. Ta načrt se mora predložiti konstituenti, ki naj se jo takoj skliče po sklepu miru in demobilizaciji.

— **Italijani se pričajo zaradi aneksij.** Trst, 2. jan. (Lj. k. u.) Musolinov organ »Il Popolo d'Italia« navaja pretvezne konkretne razloge za Bissolattijevo demisijo. Glavni in temeljni razlog krize, veli list v dopisu iz Rima, je tak, kakor smo ga že načrtali. Da doseže prisposojitev Reke, se hoče Bissolatti odreči vsej Dalmaciji razen zaderske občine. Temu nasproti pa vztraja oficialna politika italijanske vlade na tem, da obvaruje londonski pakt, ki nam priznava pravico do severne Dalmacije, vstevši Zader, Šibenik in zaledje. Kar se tiče reškega problema, hoče vlada, kakor se nam poroča, oficialno opozoriti entento na to, da nam je zabranjena posest tega popolnoma italijanskega mesta po nespravljivi volji caristične Ruske, ki pa se je v posebni točki londonske spomenice zavezala, da bo s svojo armado vspešno vezala habsburške moči. Ker pa Rusija v drugi vojni dobi ni izpolnila svoje obveze in je morala zato Italija prevzeti sama nase vse avstro-ogrsko vojne sile, je kratkoma odpadel ruski veto proti italijanstvu Reke.

— **Iz Poznanja.** Berlin, 3. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: »Lokalanzeiger« javlja: V poznanjskem vprašanju je kabinet sklenil, da uporabi vojaško silo. Kabinet misli, da bo mogel obvladati položaj v Poznanju z vojaško silo. — Lipsko, 3. januarja. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Tukajšnji listi javljajo: V provinci poznanjski so zbrali več armadnih vojev. Kakor se razvdi iz vojaških priprav, je državna vlada odločena, da se ne odreče pravici Nemčije do poznanjske province. — Vratislava, 3. januarja. Čehoslovaški tiskovni urad poroča. Po poročilih listov iz gorenje-šlezjskega okrožja pripravljajo Poljaki tudi v gorenji Šleziji presenečenja. V Beuthnu je bila dne 30. decembra konferenca poljskih voditeljev iz Poznanjske, Galicije in nekdanje Rusko-Poljske. Nati-homa oborožujejo radikalne Poljake.

— **Novi nemški zunanji minister za pravičen mir.** Berlin, 2. jan. (Lj. k. u.) — Dun. kor. ur.) Državni tajnik za zunanje zadeve grof Brocksdorff je takoj po nastopu svoje službe sprejel sotrudnika Wolffovega urada in izjavil na vprašanje smeri svoje politike: Stremeti hočem za tem, da bom odkritosrčen in pravičen toliko proti lastnemu narodu, kolikor napram inozemstvu. Mir, ki ga hočem skleniti, bodi pravičen mir. Nasilni mir odklanjam odločno. Nekateri naši nasprotniki sumničijo revolucijo, češ, da se skuša Nemčija odtegniti obveznosti, ki jih je sprejela z Wilsonovim programom; to pa ni res. Samo-odločbo narodov nismo le sprejeli, marveč je postala tudi naše geslo; priznavamo jo drugim, zahtevamo jo pa tudi zase.

— **V Nemčiji imajo velik strah pred Rusi.** Berlin, 2. jan. (Lj. k. u. — Dun. kor. urad.) Ker je na nedopusten način vdrl Radek s tovariši v Nemčijo, je nemška vlada poslala nastopno brezžično brzojavko v Moskvo: »Pred par dnevi je prišel Radek, načelnik ruske propagande, z nekaterimi tovariši brez obmejne kontrole v Berlin, ter bodo imeli za ta nedopustni korak nositi posledice. Nemška vlada pa je primorana, da izrecno protestira proti vdoru zastopnikov Rusije. Postopanje Radekovo bo imelo za posledico, da se bo nemška vlada v bodočnosti še krepkeje upirala temu, da bi zastopniki ruske sovjetske vlade prihajali v deželo.

— **Sporod mirovnihi pogajanj sporoče v kratkem.** Bern, 2. januarja. Glasom dun. k. u. poročajo pariški listi, da se bodo zavezniki takoj po vrnitvi predsednika Wilsona iz Italije dogovorili o sporedu mirovnihi pogajanj in da bodo izdelali svoj program. Pogajanja se bodo brezdvomno začela v prvi polovici meseca januarja. Akoravno bi se izjavilo, da so zavezniki popolnoma složni, se bo mir podpisal šele tedaj, ko bo Nemčija uredila svoj notranji položaj.

— **Ententa pozna le imperialistično nameno.** Berlin, 2. jan. (Lj. k. u. — Dun. kor. ur.) »Lokalanzeiger« poroča: S 1. januarjem je ententa v svojih številnih kršitvah pogojev za premirje dosegla vrhunec. Pogodba izrecno poudarja, da med zasedenim ozemljem in Nemčijo promet, posebno v trgovini in obrti, ni nikakor omejen. Včeraj pa je ententa Porenje hermetično zaprla proti Nemčiji. Noben vlak ne sme v zasedeno ozemlje ali iz njega in noben voz ne sme čez Ren. Mestoma so poškodovani železniški tiri. Ententne vlade so načeloma ustavile vsesobni promet in ga omejile le na osebe, ki imajo posebne izkaznice. List pripominja, da ima ta nezasišna kršitev pravi namen, Porenje popolnoma preobrniti od vzhoda proti zahodu, predno bo podpisan mir, in sicer na ta način, da se popolnoma in v kratkem času uniči tamošnja industrija, ki je navezana na dobavo premoga iz ozemlja na desnem bregu Rena, in obenem preskrbi delo stotisočem brezposelnih v Belgiji in Franciji. Tako hoče ententa po znanem angleškem sistemu »Sladkarije in bič« med prebivalstvom Porenja vzbuditi zavest, da so v prihodnosti njegovi interesi na zapadu in da mu najboljše kaže, da obrne Nemčiji hrbet.

Dopisi.

Z Vrhniko. Na dobro obiskanem ljudskem shodu naše stranke dne 22. m. m. je poročal sodrug Tokan o raznih aktualnih vprašanjih. Na tem shodu se je osnovala

krajevna organizacija naše stranke, katera je izvolila: predsednik: Venc. Malavašič; podpredsednik: sodr. Jože Smrtnik; blagajnik: sodr. Fr. Kunštelj; tajnik: P. Homan; odborniki: Fr. Jesenovec, And. Lukan, Val. Čukole, Iv. Mihevc; Iv. Zibert, ter v nadzorstvo: Ig. Pekle in Jak. Kunštelj. — Pristopivši člani, katerih je precejšnje število, so odločili in pridni možje in fantje — cvet vrhniškega delavstva. Da tukaj delavstvo vzdiguje glave, znači, da je tudi na Vrhniki treba več razmaha in luči, in je treba tudi vpoštevati izvenredne težave in nasprotovanja, katerega bo treba prestat, predno se navadijo razne Cankarjeve karikature na demokratizem.

Iz učiteljskih krogov nam pišejo: Naš naučni poverjenik je za višjega šolskega nadzornika imenoval tudi g. profesorja dr. Poljanca, kar z odobravanjem konstatiramo in pozdravljamo upajoč, da se potem odpravijo marsikake nepravilnosti in nepotrebne šikane in pritožbe. Ta gospod je bivši gojencem krajske gimnazije v dobrem spominu vsled svoje resnosti, dobre razlage in do sledne pravičnosti pri klasifikaciji. Bil je, odkrito zapišemo, »bela vrana« med svojimi kolegi matematikarji. Vsakemu dijaku je bila njegova razlaga umiljiva in zanimiva, vsak se je rad učil njegova predmeta: matematiko in naravoslovje. Pri klasifikaciji ni skrival reda, kakoršnega si je vsakdo zaslužil in ni priznal pri dijaštvu nikakih olajšilnih ali obteževalnih okoliščin, bili so mu vsi enaki. — Radi vidimo, da zaseže ta gospod, ako še hodi po prejšnjih potih, popoln vpliv v našem šolstvu — kjer ni vse tako, kakor bi bilo želeli, javnost bi pa morala ga pri tem podpirati.

Svoboda v svobodni Jugoslaviji. Iz Maribora se nam poroča: Svoboda v svobodni Jugoslaviji pričinja tudi pri nas prehajati na stara avstrijska pota »svobode« tiska. Ko je eden tukajšnjih listov (»Narodni Delavec«) le malo namignil o nedostatkih v prehrani vojašev, ter priporočal ustanovitev vojaških svetov, je takoj zavrelo po nizkih in visokih glavah, ki začasno odločujejo o naši usodi. Zagrozili so mu kar najresneje, da »panajo«, če se še kdaj upa ziniti take »revolucije« in predrznosti. Čisto po staro avstrijsko! Namesto, da bi se ravno visoka gospoda pri takih javnih opozorilih zanimala za stvar samo in takoj ukrenila in dala se javno omenjeno zlo pri korektini odpravi, skušajo tudi naši svobodoljubni Jugoslovani zadušiti samo vire, ki na zlo opozarjajo. Ali se gospoda res zanima, če je prelozila, ki jo vojaštvo dobiva, vredna 6 kron in ali jim je znana zadnja odredba intendance, po kateri imajo vojaške kuhinje skrbeti, da naj bodo oskrbovalna skladišča čim bolj polna, zaloge vojaške prehrane pa do cela prazne? Po modrosti ljubljanske intendance, namreč vojaškim prehranam ni dovoljeno, da se — če jim bolje kaže — samostojno oskrbujejo, da lahko kupujejo meso tudi po 12 kron namesto po 24 kron, jabolka po 1 krono 50 vin, namesto po 2 K 50 vin, in tako naprej — kar seveda navajamo le za izglede. Navezana so na oskrbovalna, odnosno na oddelkovna skladišča, ki jih morda vodijo ljudje, ki se na ta posel razumejo kot zajec na boben in ki v prvi vrsti skrbijo, da so — sami siti. Gospodu generalu Majstru morda ne bo neznano, da se je v neki vojašnici moštvo tudi napram njemu osebno pritožilo o slabi prehrani. In če gre naše vrhovno vojaško poveljstvo v Ljubljani slučajno na sprehod proti Ledini, bo morda zvedelo, da tam stražno vojaštvo hrani z »Dratverhaum« in črno kavo za večerjo, prav kakor v najhujših mesecih največje lakote pod zastavo Avstrije. Gospoda naj se prepriča, če je ob sedanjih ugodnejših razmerah hrana moštvu ista, kakor je bila hranila v ofirskih menazah v najhujših časih, pa so ravno toliko plačevali, kakor se zdaj zaračuna prehrana za vojaštvo sploh. S preganjanjem časopisja ne boste zadušili svobodo kritike, še manj pa zla samega.

Iz Maribora. Ustanovni občni zbor jugoslovanske socialno demokratične stranke, krajevne skupine v Mariboru. Pripravljalni odbor pod predsedstvom sodruga Slomška je v nedeljo, dne 29. decembra 1918 sklical občni zbor, s čimer je torej ustanovljena mariborska podružnica. Prišlo je na shod okrog 200 ljudi. Po pozdravu predsednika je podpredsednik sodrug Pavai pojasnil stališče napram nemškemu sodrugom, ki bodo, ako se pridružijo, tvorili zase pododsek s svojim odborom. Tudi je pozival delavstvo k organizaciji, ki bo falanga proti kapitalističnim družbi. — Nato so se vršile volitve. Za predsednika je zvoljen s. P. Leškovar, podpredsednik s. Slomšek, tajnik s. Iv. Pavai, blagajnik s. Iv. Geržina, odborniki: ss. Lorger, Korošak, Kosi, Doblekar in ga. Schwarzova. Zastopani so torej železničarji s kolodvora, delavničarji, nižji uradniki in obrtniki. Dálje se sprejme predlog, da se januarja skliče shod. Nato se prebere spomenica stranke drugim bratskim strankam za pomoč proti italijanski okupaciji. V imenu izvrševnega odbora v Ljubljani pozdravi navzočega sodruga Kopač iz Ljubljane. Nato pozdravi ustanovitev jugoslovanske socialno demokratične stranke vodja nemške socialno demokratične stranke sodrug Suppanz, ki zagotavlja, da bo nemško delavstvo, naj si se usoda Maribora že odloči na to ali ono stran, podpiralo jugoslovanske sodruge v boju za pravice delavstva in za internacionalo. Za pozdrav se je zahvalil sodrug Kopač. Novo osnovani odbor si na to izposluje pooblastilo, da v prihodnji seji določi delegate za Narodni svet in če bo treba, tudi za občinski zastop. Nato so govorili še sodrug Pire, sodrug Weir Sl., sodr. Medvešek in dr. Shod, ki se je vršil v mali dvorani

»Narodnega doma«, se je v popolnem redu dovršil po triurnem trajanju.

Rogaška Slatina. Dne 26. decembra se je vršil pri nas prvi shod, sklican od J. S. D. S. Shod je bil razmeroma dobro obiskan. Kot sklicatelj je shod pozdravil navzočega sodruga Vitgoj. Poročal je sodrug Malovrh o zahtevah delavstva. Govornik je orisal položaj delavstva pred vojno in med vojno. Povedal je, kako je prišlo do vojne in s kakšnim veseljem so tudi naše slovenske meščanske stranke vsako leto dovoljevale militarizmu nove milijone za moritev ljudstva. Razložil je naš narodni program iz leta 1899. in tivolsko resolucijo iz leta 1909. Razjasnil je, zakaj se nismo navduševali za majniško deklaracijo, katera je zahtevala ujedinjenje troimenoga naroda pod habsburškim žezlom. Navzoči so z zanimanjem sledili izvajanjem poročevalca. Govorila sta o domačih razmerah sodruga Vitgoj in Verbošek. Zadnji je bičal nečloveško postopanje nam že iz »Arbeiterwille« poznane nemškega ravnatelja Muli-ja. Ta človek sploh ne spoda ali pa o dobrotah, katere izkazuje Muli Žurmanu rodna vlada enkrat odstavila. Šla sta za zanj prosit klerikalec Vinčo Žurman in mati vseh klerikalcev gospa Ogrizek, katera se je ob ustanovitvi Jugoslavije izjavila: Hudič naj vzame Jugoslavijo. Ne vemo, ali se je gospod poverjenik Remec prepričal o tiranstvu tega gospoda ali pa o dobrotah, katere izkazuje Muli Žurman in gospej Ogrizekovi. Resnica je, da je Muli ostal ravnatelj, in da je še en ravnatelj Lohpiller prišel v Slatino. Koliko naših inteligentov je brezposelnih! Ali bi se ne našel nekdo, ki bi lahko prevzel ravnateljstvo v Slatini? Poverjenikstvo za javna dela pa pozivljamo, da naj pošlje zastopnika doli in zaslisi obe strani, pa se bo de prepričalo, kako priljubljen je ravnatelj. Obrne naj se na našega sodruga Vitgoja, kateri mu bode dal natančna pojasnila. Na shodu se je tudi ustanovila krajevna politična organizacija. V odbor so bili izvoljeni: Sodr. Verbošek Frnjo, predsednik; Vitgoj Ivan, podpredsednik; Košak Edvard, blagajnik; Poš Alojzij in Vrešak Jakob, odbornika. — Delo je započeto, upamo da bodo sodrug razvili tudi v tem, dosedaj nepristopnem kraju živahno agitacijo in da bode stranka imela tudi tukaj trdna tla. Tukaj so tudi ustanovili krajevni »Narodni odbor«. Zastopani so učitelji, duhovščina in večji kmetje. Delavstvo in mali kmetje, ki so v pretežni večini, so vedoma prezrti. Pa saj delavec in batar ne spadata v tako fino družbo. Na predvečer shoda je neki učitelj Verk skušal terorizirati gostilničarja, češ, shod se ne sme vršiti, ako nima poročevalca dovoljenja, da sme govoriti. Zahteval je, da se mora zgledati pri štacijskem poveljstvu, županu in menda pri orožnikih, drugače ne bo nič s shodom. Shod se je pa vseeno vršil. Ta gospodič si predstavljajo, da smo še vedno v stari Avstriji. So pač demokrati! Gospodu Verku pa povemo na uho, da je tudi Slatinski gospod odklenalo za vselej. Ljudstvo je izprevidelo, kje so njega pravi zastopniki. Delavcem, obrtnikom in malim kmetom pa kličemo: Pristopite politični organizaciji in naročite naš dnevnik »Naprejek«. Pri prihodnjih volitvah bo stranka dobila častno število glasov, pa naj si gospod Verk še toliko prizadeva ovirati delo naše stranke.

Shodi.

V sredo ob pol 7. zvečer se bo vršil v »Mestnem domu«

LJUDSKI SHOD

z dnevnim redom: Znižanje cen in stanovanjska beda v Ljubljani.

Vsem političnim in drugim našim organizacijam sporočamo, da se bo vršila v nedeljo 19. t. m. v Ljubljani vseslovenska strankina konferenca.

Dnevni red, kraj in uro konference, ob vimo prihodnji teden. Vse naše organizacije prosimo, da takoj izvolijo ter sporoče svoje delegate, imena delegatov je naznaniti: sodr. J. Petejnu, Franciškaška ulica šte. 6.

Sodrug in sodružice iz Ljubljane in okolice! Opozarjamo, da se bo vršila v nedeljo, dne 5. januarja ob 9. dopoldne

krajevna strankina konferenca

v restavraciji »Narodnega doma«. Na konferenco imajo vstop vsi člani politične organizacije.

Jugoslovanska soc. dem. stranka sklicuje naslednje LJUDSKE SHODE

z dnevnim redom: Politični položaj in delavno ljudstvo. V nedeljo, dne 5. t. m.

Ljubljana: v gostilni pri Breskvarju v Trnovem ob pol 4. popoldne, poroča sodr. Dr. M. Korun.

Sp. Slika: pri Sternu ob pol 4. popoldne, poroča sodr. Prepeh.

Udmat: pri Pavšku ob pol 4. popoldne, poroča sodr. inž. Ant. Štebl.

Vič-Glince: v Ameriki ob pol 4. popoldne, poroča sodr. Uratnik.

Tržič-Gorenjsko: ob 4. popoldne, poroča sodr. A. Kristan.

V ponedeljek, dne 6. t. m.

Sava-Jesenice: ob 3. popoldne pri Jelenu, poroča sodr. Ant. Kristan.

Škofja Loka: ob 9. dopoldne poroča sodružica Al. Štebl.

Centralno tajništvo splošne železničarske organizacije sklicuje sejo centralnega odbora v torek, dne 7. t. m. ob pol 8. zvečer v društvenih prostorih.

Jesenice. V nedeljo, dne 5. t. m. se bota vršila pri nas dva shoda, in sicer »pri Jelenu« na Savi ob 9. uri dopoldne in na Dobravi v prostorih hotela »pri Zajcu« ob 3. uri popoldne. Dnevni red: Delavske mezde in cene živil.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. Danes popoldne ob 3. opera »Prodana nevesta« izven abonementa. — V praznikih se spremeni že objavljeni repertoar sledeče: V nedeljo popoldne ob pol 3. se ponovi otroška igra »Pogumni Tonček« izven abonementa. — Zvečer ob pol 8. opereta »Cornevilski zvonovi« izven abonementa. — V ponedeljek, dne 6. t. m. popoldne ob pol 3. opereta »Michujevi hčerki« izven abonementa. — Zvečer ob pol 8. drama »Tiha reča« izven abonementa. — V torek, dne 7. t. m. zvečer ob pol 8. opera »Prodana nevesta« za abonement.

Dnevne vesti.

— Vse cenjene naročnike prosimo, da nam zaostalo naročnino pošljejo po poštni nakaznici, ker poštne poloznice nimamo in bi bili sicer primorani jim list ustavi.

— Na dan z besedo! V »Jugoslaviji« z dne 3. januarja piše g. Pesek polemizujoč z našim »Naprejem«: »Naprejek« bi priporočali, naj se rajši ne utika v stvari, za katere nima razumevanja. Naj ostane lepo pri svojem razrednem boju in naj pusti, da narodni boj izbojujejo ljudje, ki ne dobivajo nikakih subvencij od raznih inozemskih central.« — Pozivljamo g. Peska, da pove kateri so ti ljudje? V slučaju, da ostane odgovor dolžan, bomo mi govorili dalje.

— Mi nimamo misla za take stvari, tako trdi modri politik s Starega trga. Nismo se bahali. Torej je ta očitek neopravičen. Toda eno pa vemo, namreč, da revolverska politika ni prava, ni vzgojevalna in ni moralna. Če hoče kdo biti moralist, mora biti sam moralen, če kdo hoče biti vzgojevalec, mora biti sam pedagoško resnično izobražen, ali pa že po naravi pedagog. Da bi pa bila nekulturna dejanja, zbujanje strasti, sumničenje in grožnje prava vzgojna metoda, o tem dvomimo mi, ki nimamo mature kot pedagogi, nismo doktorji modroslovja. Zahtevamo demokratizem, svobodno izražanje misli. Ali je morda demokratično in svobodno, če zatre neumno hujskanje in streljanje izza plota vsako resno in trezno besedo? Ali je mnenje naroda to, kar zagovarjajo gospodje? Ljudstvo je povsem drugačnega mnenja, kakor tisti, ki prekriče sedaj vso javnost. Pojdite med narod in oznanjujte vojno, sovraštvo, pa boste slišali in morda tudi čutili, kaj misli narod! S terorizmom, s frazami sicer dušite javno mnenje, ali taka igra je nevarna. In mladina? Ali mislite, da koristite mladini, če jo navajate k surovosti? Še več lahko trdimo kot opomin, da ljudje, ki nosijo tukaj veliki zvonec, niti osebno niso primerni vzgojitelji mladine! Mladini treba vcepiti znanje, razsodnost. To smo še morali dodati, da razumejo tisti, ki se jih tiče. Javnost pa naj bo uverjena, da imamo za ta opomin tehtne vzroke.

— **Državna posredovalnica za delo.** Te dni je začela poslovati v Ljubljani (Stritarjeva ulica 3) velevažna socialno-politična institucija, ki smo jo že tako dolgo pogrešali, to je »Državna posredovalnica za delo«. Njen namen je dobiti vsaki brezposelni osebi ženskega ali moškega spola čim preje primerno delo pod najugodnejšimi pogoji, na drugi strani pa oskrbeti vsem delodajalcem najhitreje primerne delavce, posle, razno pisarniško osebje itd. Na ta način bodo delojemalci in delodajalci obvarovani izrabljanja raznih agentov in zakotnih posredovalnic. Za enkrat posluje že »Centralni urad«, ki bo stal v zvezi s tozadevnimi faktorji po vsej Jugoslaviji in pa »Podružnica za Ljubljano in okolico«, kjer se imajo do osnovanja nadaljnih podružnic zglaševati stranke iz vsega ozemlja Slovenije. Opozarjamo vse prizadete, da se v vsakem slučaju poslužujejo tega novo ustanovljenega zavoda, ki bo s svojo obsežno zasnovano organizacijo lahko čim preje ustregel in zadovoljil vse stranke. Že sedaj razpolaga posredovalnica z velikim številom dobro kvalificiranih pisarniških moči, zato se prosi vse urade in pisarne, da se obrnejo za potrebno pisarniško osebje takoj na »Državno posredovalnico za delo« v Ljubljani, Stritarjeva ulica 3. Posredovanje je za enkrat še brezplačno.

— **Ljubljanski sodrugom in sodružicam!** Jutri je treba posvetiti ves dan agitaciji za našo politično organizacijo in našemu tisku. Dopoldne se vrši **krajevna konferenca**, kjer se bomo pogovorili o notranjem strokovnem delu in direktivah, kakor tudi si izvolimo nov lokalni politični odbor, ki bo vse delo za polit. organizacijo v Ljubljani vzel v svoje roke. Popoldne se vrše štirje ljudski shodi na katerih se bo poročalo o političnem položaju, ter agitiralo za politično organizacijo in za naše časopisje. Sodrug, udeležite se teh prireditev v velikem številu, ter pripeljite s seboj tudi svoje prijatelje, ki niso še člani. Sodrug, na delo!

— **Zasebni uradniki in uradnice,** pridite na sestanek, ki se bo vršil jutri večer, dne 4. t. m. ob pol 8. v restavraciji Narodnega doma, Dnevni red: 1. Znižanje cen. 2.

Ustanovitev društvene krojaške in čevljarke delavnice. 3. Raznoterosti. — Odbor.

— **Rudarsko glavarstvo v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani.** Za območje Narodne vlade v Ljubljani se je ustanovilo rudarsko glavarstvo s sedežem v Ljubljani. Pred dnem 1. novembra 1918 je poslovalo za vse pokrajine tega območja rudarsko glavarstvo v Celovcu. Osrednji upravi državnih montanističnih obratov so podrejena glede uprave vsa državna montanistična podjetja v območju Narodne vlade SHS v Ljubljani.

— **»Društvo finančne straže za Kranjsko«** ima svoj izredni občni zbor, ki bo obenem ustanovni občni zbor Društva finančne straže na Slovenskem, dne 12. prosinca. Kraj in čas se še prijavita. — Odbor!

— **Vojaške podpore. Ustavitev s 16. januarjem 1919 in prošnje za nova nakazila.** Narodna vlada je odredila, da se s 15. januarjem 1919 začasno ustavi vsi nakazani prispevki za preživljanje in ameriške podpore. I. Kdor hoče iz 16. januarja 1919 nadalje prejemati prispevek za preživljanje, mora najkasneje do 15. januarja 1919 pri pristojnem davčnem uradu vložiti prošnjo, na kateri potrdita občinski in župni urad: 1. da je vpoklicanec še v vojaški službi narodne vojske, a ne v službi narodne straže, ali pa da se še ni vrnil iz ujetništva; 2. da je vzdrževatelj-vpoklicanec preživljal sebe in družino le z meznim zaslužkom, odnosno s svojo plačo; 3. a) da so svojci vpoklicancevi brez zaslužka in dohodkov — ali pa b) da bi se navzlic svojim zaslužkom in dohodkom brez prispevka nikakor ne mogli preživljati. Prošnjam je priložiti dosedanje plačne pole. Novi prispevki za preživljanje bodo znašali le 1 K 20 vin. oziroma 1 K dnevno, ako svojci, dasi je upravičenost docela dana, vendar niso povsem brez zaslužka in dohodkov. Ako pa so upravičeni svojci povsem brez zaslužka in dohodkov, potem znaša prispevek kot doslej 1 K 80 vin. oziroma 1 K 60 vin. dnevno. II. Kar velja o prispevkih za preživljanje, velja tudi za ameriške podpore. Potrdila na prošnjah morajo biti slična kakor pod točko I. omenjena. Da bi bila brez izplačila podpore podpirancu resno ogrožena prehrana, bosta morala občinski in župni urad pred vsakim izplačilom potrditi posebej. III. Svojci invalidov in preostali rodovinci padlih, vsled vojne umrlih ali pogrešanih vojakov, ki so doslej prejemali prispevke za preživljanje, bodo morali do 15. januarja 1919 vložiti pri pristojnem davčnem uradu prošnjo, da se jim nakazuje naklonitev po zakonu z dne 28. marca 1918, drž. zak. št. 119. IV. O prošnjah bodo razsojale nove komisije. Pri presoji upravičenosti in potrebnosti se bo rabilo strogo merilo. Zlasti se bodo ameriške podpore nadalje le izjemoma še nakazovale, ker je stik z Ameriko preko Basla v Švici že sedaj mogoč. Nove komisije bodo odločile tudi o vseh višjih primerih, v katerih so davčni uradi odklonili izplačilo vojaške podpore.

— **Drzen rop pod Rožnikom v Ljubljani.** Predvčeranjem je po policijski uri vdrl v Čadovo gostilno pod Rožnikom šest oseb. Najprej so nastopili proti natakarici in potem poiskali gospodarja in izsilili od njega z revolverji v roki denar. Dobili so nad 15.000 kron in nekaj drobiža. Oblečeni so bili vojaško in šemili srbsko govorico. Kdo so bili, ni znano; najbrže so pa bili to ljudje, ki so že prej nekajkrat bili tam kot gosti in se vedli jako arogantno.

— **K stanovanjski mizeriji.** Povsod in vsak dan se oglašajo obupni klici glede stanovanjskih razmer, ki vladajo že tako dolgo v Ljubljani, a merodajni krogi nikakor ne najdejo odpomoci, dasi vsi priznavajo neznosnost obstoječih razmer. Po našem mnenju bi se dalo tudi temu precej odpomoci, ako se po celem mestu raztreseni vojaški oddelki in uradi premeste v vojašnice. Vsaj vendar ni potrebno, da ima štacijsko poveljstvo polovico Bavarskega dvorca. V nemškem otroškem vrtcu za ljudskim domom se nahaja častniška menza, vojaška policija, vojaško sodišče na Poljanski cesti, intendantca II. vol. okrožja poseduje celo kazino in še povsod drugje dobiš polno takih uradov, uradičev in poveljstev, tako da bi skoro rabili že dobro izdelan načrt, če bi hoteli vse te urade najti, in občinstvo, ki ima s temi opraviti, naravnost obžalujemo na njihovem križpotu. V Ljubljani pa imamo toliko vojašnic in barak, da bi utegnili vsa ta poveljstva, oddelke in urade koncentrirati v enem ali drugem teh poslopij: belgijska, topničarska, obe domobranski, šentpeterska, nušakova kasarna, žrebčarna, bārake bivše epidemijske bolnice in nebroj drugih barak v Ljubljani in njeni okolici. Zatorej zganite se gospodje okrog zelene mize in pošljite te vojaške pisarne, kamor spadajo. Če se nekoliko stisnejo, jim ne bo škodovalo, prebivalstvu pa le utegne nekaj koristiti. Tako tukaj in tako drugod; nekaj bo že zaleгло.

— **Šoferji v Ljubljani** so brez posla. Ljubljanski tovarnar Polak pa ima še vedno italijanskega ujetnika za šoferja. — Šofer.

— **Danes zvečer v »Narodnem domu« na »Umetniško noč«.** Opozarjamo p. n. občinstvo, da je pričetek koncerta točno ob 8. uri. Otvoritev blagajne ob 7. uri. Kabaret prične ob 10. uri ter traja do jutra, kakor tudi zabava v vseh ostalih prostorih. Po koncertu v veliki dvorani ples. Pogled v sokolovo telovadnico, kjer se vrši kabaret, je krasen. Dekoracija pravi umetniški umotvor. Za pristna vina kakor tudi topla in mrzla jedila, slaščice itd., je preskrbljeno. Gorka jedila v restavracijskih prostorih.

— **Predstave v nemškem gledališču v Ljubljani** prepovedane. Poverjenstvo za notranje zadeve je prepovedalo nadaljnje uprizoritve gledaliških predstav v ljubljanskem nemškem gledališču.

— **Na občnem zboru Gospodarske zveze v Ljubljani** dne 23. grudnia 1918. se je sklenilo naslednje: 1. Želje za drugarjev, naj se razmerje med zadružništvom in Kmetijsko družbo pravilno uredi, da prevzame Kmetijska družba tehnično poučni del stanovske samopomoči kmečkega stanu, zadružništvo pa trgovsko gospodarske posle, je jako stara. Že 27. junija 1905. je prvi občni zbor Gospodarske zveze sklenil resolucijo v tem smislu. Podobne želje so se izražale na mnogobrojnih zadružnih zborih in sestankih. Da se to vprašanje kljub temu do danes ni rešilo, je iskati vzroka v političnih razmerah. Ker so politične zapreke sedaj odpadle, je letošnji občni zbor Gospodarske zveze zopet soglasno za to, da se ta zadeva končno reši v zadružnem smislu. 2. Člani Gospodarske zveze so z zanimanjem zasledovali delo za koncentracijo zadružništva v novejšem času. Mnenju, ki se je splošno zavzemalo, da slovensko zadružništvo potrebuje skupne blagovne nabavne centrale, se pridružuje Gospodarska zveza popolnoma in bo naloge, ki jo v tem oziru zadenejo kot najmočnejšo slovensko zadružno blagovno centralo, z veseljem izpolnila in vse storila, da se koncentracija pospeši in splošno odobravana misel realizira.

— **Na naslov Narodne vlade.** Brežiška nemška hranilnica je prodala svoj hotel »Nemška hiša« v Brežicah pred par dnevi brez soglasja vlade, kar bi bila dolžna storiti po pravilih, za zelo nizko ceno. Vsled predloga poverjenstva za finance je Narodna vlada sklenila zaukazati okrajnemu glavarstvu v Brežicah razveljavljenje te javnim interesom zlasti interesom slovenskih vlagateljev škodljive kupčije. K temu pripominjamo: Kakor slišimo iz druge strani, ponujajo tudi merodajni krogi celjske mestne nemške hranilnice za nizko ceno svojo društveno hišo na prodaj, kar utegne biti ravno tako škodljivo za slovenske vlagatelje zlasti mladoletne otroke. Opozarjamo Narodno vlado nato, da veljavnosti teh kupčij ne bo priznala. Vendar se pa iz teh slučajev da sklepati, da vodstva nemških denarnih zavodov ne varujejo več interesov domačega prebivalstva in svojih vlagateljev Slovencev in torej nujna dolžnost Narodne vlade, da se v javnem interesu tem činiteljem enkrat za vselej in povsod odvzame razpolaganje z naložbami slovenskega prebivalstva. Tudi glede vojnega posojila, ktere ga so ti zavodi vseskozi podpisali čez svoje moči in mnogo, gotovo ne soglašajo interesi ljudstva s škodljivimi tozadevnimi sklepi vodstev teh zavodov. Po došlih poizvedbah se te hranilnice po večini naložile vloženi denar slovenskih strank pri centrali nemških hranilnic in so torej te naložbe izročene na milost in nemilost inozemstvu. Iz vsega sledi, da javni interes nujno zahteva, da se v tem oziru kaj ukrene.

— **Terjatev voj. pristojbin, ki jih je imela plačati voj. uprava bivše avstro-ogrske armade.** Intendantca II. vojnega okrožja dohaja še vedno nešteto prošnji častnikov in moštva za izplačanje pristojbin (plač, mezde, potnih stroškov itd.) za čas pred koncem oktobra 1918. Teh terjatev vojaška uprava SHS začasno nikakor ne more upoštevati, ker bi iste imela izplačati še vojaška uprava bivše avstro-ogrske armade. Tozadevna pogajanja so še v teku; dokler ne bo dosežen sporazum z vojaško upravo Avstro-Ogrske, ni mogoče upoštevati niti ene prošnje. Zato istih ni vpošiljati, dokler ne bodo v tej zadevi razglašene nadaljnje odredbe.

— **Izplačevanje vojaških pristojbin za one, ki stanujejo izven Ljubljane.** Vojaškim osebam, se služečim in odpuščenim, ki stanujejo izven Ljubljane, ni treba hoditi po plačo oziroma odpravnino osebno v Ljubljano, ker odpošlje lahko likvidatura na kratko vlogo denar po pošti. V zasedeno ozemlje in iz tega v Ljubljano seveda ni mogoče pošiljati niti denarja niti službenih spisov.

— **K legiji prostovoljcev za Koroško** se zglaša vedno več fantov in mož. Prvi oddelki odidejo na mejo v par dneh. Pri skupnem posvetu sta zveza Orlov in slovenska sokolska zveza sklenili udeležiti se te akcije, in sodelovati složno za rešitev koroških bratov. Legija prostovoljcev se zbira v Ljubljani, v belgijski vojašnici, objekt II.

— **Poziv vsem stavbenim uradnikom, delovodjem (polirjem).** V svrhu posvetovanja vabi se na konferenco zaupnikov delavstva stavbenih strok radi organizacije na sv. Kraljev dan ob 3. uri popoldne v Ljubljani, Prešernova ulica, restavracija »pri Perlesu«.

— **Na Nemškem Štajerskem stanujoče jugoslovanske rodbine,** ki bi se rade preselile v državo SHS, naj se prijavijo predsedniku jugoslovanskega zastopništva v Gradcu, Stanku Farkašu, Gradec, Klosterwiesgasse št. 5. prvo nadstropje. Store naj to čim prej. Naznanijo naj mu svoje ime, število rodbinskih članov, postajo, s katere bi odpotovali, ter postajo, do katere bi se peljali, nadalje, koliko prostora bi potrebovali v vlaku, ali bodo svoje pohištvo s seboj vzeli v posebnem vozu za pohištvo ali je bodo dali prepeljati v železniškem vozu in ali za to zadostuje polovica železniškega voza ali potrebujejo ves železniški voz. Dan odpotovanja se jim bo pravočasno naznanil. Selitev v kraje, ki so zasedeni po Italijanih, je za sedaj nemogoča.

— **Popis in zaznamovanje vojnega posojila in bankovcev.** Pri danih razmerah, zlasti pri zadolženosti stare Avstrije, je nemogoče, da bi se mogli udeležiti likvida-

cije po deležu našega prebivalstva. Zato moramo skrbeti, da varujemo naše prebivalstvo z zamenjavo bankovcev Avstro-ogrske banke za nov denar naše države in s prevzetjem onega dela vojnih posojil, ki je v rokah naših sodržavljanov zlasti mladoletnih, hranilnic in občin, v kolikor bode to z ozirom na gospodarsko moč naše države mogoče. V to svrhu je na vsak način v enem kakor drugem slučaju potreben popis vseh na našem ozemlju nahajajočih se bankovcev in vsega v naših rokah se nahajajočega vojnega posojila. Seveda je treba obenem preprečiti uvoz bankovcev in vojnega posojila. Naše prebivalstvo naj torej pomni, da bi se vse to zgodilo le v varovanje naših lastnih koristi, vsled česar naj z zaupanjem in razumevanjem položaja podpira tako akcijo, če bi se merodajni krogi k isti odločili. Zanašamo se, da bo Narodna vlada v Belgradu tozadevno storila odločilen korak ter s tem dokazala, da hoče biti prava zaščitnica gospodarskih interesov cele Jugoslavije.

— **Naredba glede deželne banke.** Narodna vlada SHS v Ljubljani odreja: 1. Dosedanji kuratorij, direktorij, revizorij in cenzorij Kranjske deželne banke v Ljubljani se razpuste, to pa nevarno njihovim obvezam, ki bi utegnile nastati iz njihovega dosedanjega poslovanja. 2. Začasno do zopetne upostavitve kuratorija oziroma do spremembe statuta Kranjske deželne banke prevzame vse posle kuratorija komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave v Ljubljani. 3. V direktorij Kranjske deželne banke se imenujejo kot člani: dr. Juro Adlešič, Melhior Čobal, dr. Oton Fettich-Frankheim, Josip Gogala in Janko Jovan. 4. Revizorjem Kranjske deželne banke v Ljubljani se imenujejo: Engelbert Franchetti, Anton Kralj, Franc Kramberger, Ivan Ogrin in Viktor Zore v Ljubljani.

— **Kazenske ovadbe in obtožbe naraščajo.** Po poročilu državnega urada za pravosodje se je leta 1918. 2000 oseb več kakor lani izročilo deželniemu sodišču. V istem času je bilo podanih 3000 kazenskih ovadb več in 2000 obtožb. Vsled tega in pa da se ohrani enotnost uprave, se je sklenila delitev dunajskega deželnega sodišča.

— **Zločin v Berlinu.** Lj. k. u. poroča dne 3. t. m.: V hotelu Adlon so danes dopoldne zadavljenega našli 58-letnega denarnega pismonošo Langerja. Čin se je moral izvršiti včeraj dopoldne, potem ko je bil Lange že nekaj denarja dostavil. Ko se je odpravljal na dostavljanje, je pri sebi imel 8000 mark čistega denarja in 41 denarnih pisem z večjimi zneski. Torba za dostavljanje in za denarna pisma sta se pri umorjencu našli nepoškodovani, toda izpraznjeni. Ropar je odnesel denar in denarna pisma. V sobi, kjer so našli umorjenca, je do včeraj stanoval neki Winterfeld iz Hamburga. Višje poštno ravnateljstvo in kriminalna policija sta razpisali 5000 mark nagrade tistemu, ki izsledi roparja.

— **Izplačevanje vojaških pristojbin za one, ki stanujejo izven Ljubljane.** Vojaškim osebam, se služečim in odpuščenim, ki stanujejo izven Ljubljane, ni treba hoditi po plačo, oziroma odpravnino osebno v Ljubljano, ker likvidatura lahko na kratko vlogo odpošlje denar po pošti. Na zasedeno ozemlje in s tega v Ljubljano seveda ni mogoče pošiljati niti denarja, niti službenih spisov.

Razno.

* **Žurnalisti — državni.** Dunajski list »Der Journalist« priobčuje znani Bismarckov izrek, »da more napraviti iz dobrega časnika dobrega državnega tajnika ali diplomata, toda nasprotno ne more tega reči« in pokazuje na to, koliko žurnalistov je postalo sedaj državnikov. Navajamo od Slovencev sodruga Ant. Kristana in dr. Iv. Tavčarja, od čehoslovaške republike s. Fr. Tomáška, bivšega urednika »Delnickych Listu«, s. Vlast Tusara, ured. »Děln. Listu«, Gust. Habermanna, ured. »Nove Dobe«, Em. Šimko, ured. »Českeho Slova«, dr. L. Bondyja, ured. »Samostalnosti«, dr. Stránskega, ured. »Lidových Novin«, Jurja Stříbrnega, ured. »Českeho Slova«, V. Kľofáča, ured. »Českeho Slova«, dr. Fr. Soukupa, ured. »Práva Lidu«, dr. L. Wintra, ured. »Svepomoci« in dr., nemška Avstrija sodr. Pohl, ured. »Arb. Ztrg«, Ludmil Brügel; madžarska republika ss. Garamy, Kunfi, Diner-Dénes; dr. Jaszi, Bira in Keri; od Poljakov ss. Daszinski, Maraczewski; Glombinski in dr. Tudi v nemški republiki je postalo precej žurnalistov državnih tajnikov, kakor tudi v centralni vladi belgajski (med drugimi s. V. Korač). H koncu članka piše zgoraj omenjeni list, da so gotovo že prešle one dobe, ko je odločevalo pri imenovanjih novih vlad in diplomatov plemstvo.

* **Štiri nove univerze.** se nameravajo ustanoviti, po poročilu »Rivista de Italia«, v Indiji in so deloma že napravljene. Vseučilišča Mysore, Benares in žensko vseučilišče Poona so že otvorili, ono v Dacci jim pa sledi. Univerza za Mysore bo gojila le indijski jezik; na čelu ji je — po gorenjem italijanskem viru — maharadža iz Mysore, vodi jo pa pravzaprav lastna upravna komisija. Benarska univerza ima mnogo oddelkov: orientalski jeziki, teologija, umetnost, naravoslovje, pravo, zdravstvo, tehnika in trgovina. Ima premoženje v stanju 140 milijonov mark. — Tako je v daljni Vzhodni Indiji. A pri nas še ni ničesar. Indijci imajo ženska vseučilišča, nam pa še moškega nočejo dati. Kdaj dočakamo vseučilišča v Ljubljani? Še v dvajsetem stoletju?

Peter Bezruč:

Samo enkrat.*

(Prevedel Fran Albrecht.)

Ne vem več, kdaj in kje
sem slišal to povest. Nekje tam gori
na severu je zemlje
dolina tožna, od gorā zajeta;
tam žalostno je, temno
in dan noben tam ne posije solnce.
In ljudstvo tožno v snegu
živi tam večnem v zakajenih jurtah,
možje sedé krog ognja,
ki so besede dražje od zlatà jim,
za njimi žene koprne
in zadaj stiska deca se v kožuhe.

Ne vem zdaj, kak bilô je,
če ni se zemlja premaknila s tira,
ko jim nekoč je zasijalo solnce:
in ves ta rod preplašen je od luči
tako pobegnil v črne kočé,
pred vsak izhod je kamenja navalil
in z licem klonil k zemlji,
k neznani demonu molil, da bi
mu ščitil njih življenje...
Medtem pa zunaj
stalil je solnčni žar snegove večne,
s tal nedotaknjenih pogljal
pod solnce je poljubom cvet vijolic. —
Ko solnčni bog je videl
tišino smrtno in te plahe prošnje,
je proč šel iz doline
in ni pogledal več v to stran nikoli. —

In ko jih strah minil je
in so osmelili ljudje se z doma
ter zrl toplo zemljo,
neznani cvet in sveži vonj vijolic
ter zrl, da je dobri bog
pogledal nanje in odšel užaljen
in so zaznali v duši,
da nikdar več ta dan se ne povrne —
še globlja slika je za življenjem
vpognila glave tem možem turobnim
in vrat ženam otožnim
in so živeli v dvojnem žalovanju,
čuteč, da je nekoč
življenja sôj šel krog njih mračne zemlje,
ugasnil po njih krivdi —
in ne zasije nikdar več!

Samo enkrat je šla ljubav krog mene.
Lasje so črni padali ji k pasu
in s sladkim glasom mi je govorila:
Vi dobrega sreča ste,
bila bi z Vami srečna vsaka žena —
in kratek pogled plah,
ki več dejal je kot nje sladka slova,
ki rekla jih je s sladkim glasom,
kot govore pri nas doma v Tešinu
šel z nje besedami je! —
A jaz, ki davno že grenčico
izpil iz čaš sem svojega življenja
in iz žitja knjige sem potrgal liste, —
jaz rekel sem ji rezko,
kot govori trop črnih mož tam gori
pod ostravsko planoto:
Brez konca, mila, bo njegova sreča,
ki bo Vam mož — a vendar
na trhlo deblo ne pripenjam rože.

A ljubil sem jo, ona se je poročila.
Tak je ugaslo mi ognjišče, sence
so legle v srce in življenje moje
je žal brez konca — ko se često spomnim,
da sladko je ljubezen šla krog mene,
a jaz zaprl sem dveri svoje kočé
ter se ne vrne mi nikoli več!

* Iz Bezručeve zbirke »Slezke pesmi«, ki izidejo po
novem letu v slovenskem prevodu Frana Albrehta, v
založbi »Slovenske Socialne Matice«.

Zadnje vesti.**Dogodki na Koroškem.**

Celovec, 3. januarja. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad: Uradno se poroča: Dne 3. januarja zjutraj je jugoslovanska artiljerija obstreljevala severno od Drave ležeči Humberg (Hollenburg). Ob 4. uri zjutraj je jugoslovanski oddelek prekorščil Dravo pri Žihpolju (Maria Rain) in še pred svitom došel na Osojniško planoto (Sattnitzplateau) eno uro južno od Celovca. Tukaj se mu je zoperstavila koroška narodna bramba (Kärntner Volkswehr) in ga vrgla nazaj čez Dravo. Urno bežeč so Jugoslovani popustili večji del svoje opreme, puške, ročne granate itd. Koroška Volkswehr ni imela nikakih izgub. Nameravani sunek ju-

goslovanskih čet proti čisto nemškemu mestu Celovcu je nov dokaz, da zasleduje jugoslovanska vlada brez ozira na dejanske naselivitvene razmere docela imperialistične smotre in da hoče, v nemar zavojevati čisto nemško ozemlje koroško. Celovška vlada bo pri ljubljanski Narodni vladi vložila oster protest zaradi ponovnega poizkusa, nemškemu mestu Celovcu storiti silo.

Reko zasedejo mednarodne čete

Belgrad, 3. januarja. (Lj. k. u.) Srbski vojni dopisni urad proča: Reko zasedejo mednarodne čete. Po mestu že hodijo mednarodne obhodne straže. Povsod je popolen mir. Vrhovni poveljnik ententnih čet je sporočil predsedstvu Narodnega Viječa na Sušaku, da je bilo sklenjeno na konferenci generalov, da se smejo na Reki in okolici nositi nemoteno jugoslovanski znaki in jugoslovanske kokarde.

Neodvisni socialisti izstopili iz nemške vlade. Berlin, 3. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. ur. poroča: Neodvisni socialistični člani pruske vlade Stroebe, Adolf Hoffmann, dr. Rosenfeld, dr. grof Arko, dr. Brotscheit, Pavel Hoffmann ter Hofer so v dopisu berlinskemu osrednjemu svetu naznanili svoj izstop iz službe.

Vrnitev francoskih ujetnikov.

Berlin, 3. januarja. (Lj. k. u.) Brezžično. Od dneva podpisa pogodbe za premirje se je povrnilo 277.000 francoskih ujetnikov v domovino.

Bulgarija se želi pridružiti Jugoslovanom.

Budimpešta, 3. januarja. (Lj. k. u.) Brezžično se poroča: Tukajšnji listi potrjujejo, da se namerava Bulgarska pridružiti Jugoslovanom pri ustanovitvi balkanske zveze. Bulgarsko-češka pogajanja se vrše v Pragi.

Socialne reforme v Rumuniji.

Bukarešta, 3. januarja. (Lj. k. u.) Bivši ministrski predsednik Bratianu je osnoval novo politično stranko, ki objavlja sedaj svoj program, ki obsega v glavnih točkah volilno dolžnost, tajno in splošno volilno pravico, razdelitev veleposestva, občinsko samoupravo in decentralizacijo upravnih oblasti.

Boji in nemiri v Poznanju.

Poznanj, 3. januarja. (Lj. k. u.) D. k. u. poroča: Nocoj so zopet streljali na kolodvoru. Po poročilih tukajšnjega vojaškega sveta so bili včeraj v Strelnu hudi poulični boji med poljskimi in domačimi obrambnimi četami. Bojevali so se tudi v Gnezu. Promet z ladjami v Gnezu je od včeraj ustavljen.

Wilson in socialisti proti intervenciji v Rusiji.

Königswosterhausen, 3. januarja. (Lj. k. u.) Brezžično se poroča: Francoski listi javljajo neprikrito, da je Wilson kakor vsi ententni socialisti proti vojaški intervenciji v Rusiji. »Temps« in druga vladna glasila poročajo, da se pripravljajo umikanje ententnih čet, ki so ogrožale Petrograd. Pichon je potrdil pred zborničnim odsekom za zunanje stvari, da ententa ne namerava razširiti vojaške intervencije proti sovjetski vladi, marveč da se bo omejila na dosedanje podporo proti-revolucionarnih vlad. Ta sklep ne zadovoljuje ne na desni ne na levi. Socialisti zahtevajo odpoklic vseh čet v Rusiji. Reakcionarci so nezadovoljni s tem, da se opusti načrt za intervencijo. Reakcionarno časopisje smatra ta sklep za prvo posledico nesporazumljenja med aliranci.

Clemenceau ne sprejme Miljukova.

Königswosterhausen, 3. januarja. (Lj. k. u.) Brezžično se poroča: Miljukova, ki je došel v Pariz, Clemenceau ni hotel sprejeti. Francoska vlada je sklenila, da se Miljukov izžene.

Polemika med italijanskimi in francoskimi časopisi.

Königswosterhausen, 3. januarja. (Lj. k. u.) Brezžično se poroča: Neprijazna polemika med italijanskimi in francoskimi časopisjem glede prispevanja Italije v vojne namene se širi. Italijanski časopisi trdijo, da so italijanske armade premagale Avstrijo in sploh mnogo pomagale ententi. Take trditve naj bi z večjim povdarkom dokazale pravico Italije do Hrvatske in Dalmacije. Nezadovoljnost italijanskih krogov z ententno politiko proti italijanskim zahtevam narašča. Italijanski imperialisti so očitno izrekli, da je vsakdo sovražnik Italije, kdor ne priznava pravice Italijanov do Reke, Trsta, Istre in Dalmacije. Zdi se, da hočejo ti krogi postaviti mirovni kongres pred dovršena dejstva, glede teh ozemelj, ker se je v Dalmaciji izkrcalo mnogo italijanskih čet.

Veliko žitno skladišče zgorelo.

Amsternam, 3. januarja. (Lj. k. u.) Glasom Dun. k. u. poroča Reuter iz Londona, da je ondi včeraj zgorelo veliko žitno skladišče. Zgorelo je živeža za en milijon funtov šterlingov. Škoda na poslopu znaša pol milijona.

Tudi Švedi proti boljševikom?

Stockholm, 3. januarja. (Lj. k. u.) D. k. u. poroča: Tukaj so ustanovili urad, ki nabira prostovoljce za boj proti boljševikom. Namerava se postaviti enotna fronta skozi Estlandijo, Livonijo in Litavsko proti boljševiški Rusiji.

Pogajanja med Finci in Rusi.

Helsingfors, 2. januarja. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad: Boljševiška vlada iskreno želi, izmeno živil s Finsko. Rusija potrebuje lesa in ponuja kot kompenzacijo, da spusti Fince na svobodo in dobavi Rusiji olja, voska, fosfora, zdravilna zelišča in dišave, usnja itd. Ker je položaj Fincev na Ruskem neznosen, vlada ponudbe ne namerava zavrniti.

Clemenceau predsednik mirovni konferenci.

Pariz, 3. januarja. (Lj. k. u.) Pričakuje se, da bo mirovni konferenci predsedoval francoski ministrski predsednik Clemenceau.

Turčija proti krivcem grozodejstev proti Armencem.

Pariz, 3. januarja. (Lj. k. u.) Srbski vojni dopisni urad poroča: »Petit Parisien« priobčuje nastopno brzojavko iz Zagreba: Turška vlada je sklicala vojni svet, ki bo vse vojaške in civilne osebe, ki so zakrivila grozodejstva na Armenskem, klicala na odgovor. Večina krivcev pa je žal pobegnila. Zlasti je obžalovati, da je odpotoval maršal Liman von Sanders paša v Berlin, eden glavnih povzročiteljev zločinov v Armeniji.

Aprovizacija.

Špeh za I. okraj. Stranke I. okraja dobe špeh na rumena nakazila za mast v torek, dne 7. t. m. na Poljanski cesti števil. 15. Določen je tale red: od 8. do 9. dopoldne števil. 1 do 150, od 9. do 10. števil. 151 do 300, od 10. do 11. števil. 301 do 450, popoldne od pol 2. do pol 3. števil. 451 do 600, od pol 3. do pol 4. števil. 601 do 750, od pol 4. do pol 5. števil. 751 do konca. Stranka dobi za vsako osebo pol kg špeha, kilogram stane 18 kron.

Špeh za II. okraj. Stranke II. okraja dobe špeh na rumena nakazila za mast v torek, dne 7. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti po naslednjem redu: od 8. do 9. dopoldne števil. 1 do 220, od 9. do 10. števil. 221 do 440, od 10. do 11. števil. 441 do 660, popoldne od pol 2 do pol 3. števil. 661 do 880, od pol 3. do pol 4. števil. 881 do 1100, od pol 4. do pol 5. števil. 1101 do konca. Stranka dobi za vsako osebo pol kg špeha, kilogram stane 18 kron.

Krompir za V. okraj. Stranke V. okraja prejmejo krompir v torek, dne 7. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. dopoldne števil. 1 do 200, od 9. do 10. števil. 201 do 400, od 10. do 11. števil. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. števil. 601 do 800, od 3. do 4. števil. 801 do 1000, od 4. do 5. števil. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kilogram stane 80 vin.

Krompir za VI. okraj. Stranke VI. okraja prejmejo krompir v torek, dne 7. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. dopoldne števil. 1 do 200, od 9. do 10. števil. 201 do 400, od 10. do 11. števil. 401 do 600, popoldne od 2. do 3. števil. 601 do 800, od 3. do 4. števil. 801 do 1000, od 4. do 5. števil. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kilogram stane 80 vin.

Krompir za krmo. Mestna aprovizacija ima še nekaj krompirja slabejše kakovosti, kateri je poraben za krmo živine. Oddajala ga bo v torek, dne 7. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Kilogram stane 30 vin.

Jabolka za II. okraj. Stranke II. okraja dobe jabolka na zelena nakazila za krompir v torek, dne 7. t. m. v telovadnici I. državne gimnazije po naslednjem redu: od 8. do 9. števil. 1 do 300, od 9. do 10. števil. 301 do 600, od 10. do 11. števil. 601 do 900, popoldne od 2. do 3. števil. 901 do 1200, od 3. do 4. števil. 1201 do 1500, od 4. do 5. števil. 1501 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg jabolka, kilogram stane 3 K 50 vin.

Jabolka za III. okraj. Stranke III. okraja dobe jabolka na zelena nakazila za krompir v torek, dne 7. t. m. v telovadnici I. državne gimnazije (nasproti »Narodnega doma«) po naslednjem redu: dopoldne od 8. do 9. števil. 1 do 250, od 9. do 10. števil. 251 do 500, od 10. do 11. števil. 501 do 750, popoldne od 2. do 3. števil. 751 do 1000, od 3. do 4. števil. 1001 do 1250, od 4. do 5. števil. 1251 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg jabolka, kilogram stane 3 K 50 vin.

Nova pekarna v Spodnji Šiški. Od vsote nedelje, dne 5. t. m. naprej peče g. Kavčič pek v Spodnji Šiški sam vojni kruh na krušne izkaznice števil. 31.

izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Poziv.

Ker ne poznam svojih obrekovalcev, ki trosijo po mestu lažnjive in krivične vesti, pozivljam vse one, ki mislijo, da si prilaščam nepostavno „visoki“ naslov, da nastopijo tožno pot, ker je po danes še veljavnih zakonih tako nepostavno prilaščanje strogo kaznivo.

Inž. Ant. Štebi.

Vabilo.

V nedeljo, dne 5. januarja 1919
se vrši v prostorih

Narodnega doma v Ljubljani
velika

železničarska veselica
z umetniškim večerom.

VZPORED:

Predavanje. — Recitacije. — Petje. — Železničarska godba iz Zidanega mosta. — Prosta zabava do jutra.

Pričetek ob 8. uri zvečer.

Vstopnina 3 krone za osebo.

Natančnejši vzpored se bo dobilo pri blagajni.
ODBOR.

Prispevki v prid železničarskega doma.

BELEŽNI KOLEDAR

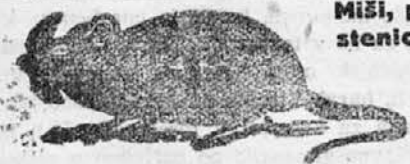
5. januarja 1919 izide za pisarne, urade
itd. ličen in praktičen

Bonačev beležni (tedenski) koledar za leto 1919., cena K 4.—

Naročite ga takoj, ker je le majhna naklada. — Uradom in trgovcem izven Ljubljane se priporoča, da naroče skupaj po več izvodov, ker se posamezni zgube ter se prihrani poštnina. Denar je vposlavljen naprej, prištevan pri posameznih izvodih eno krono za poštnino in embalažo.

Koledar bo v kras vsaki pisarni!

Ljubljanska kartonažna tovarna
J. BONAČ sin v Ljubljani.

Miši, podgane,
stenice, ščurki!

Izdelovanje in razpošiljanje preizkušene nega radikalno učinkujočega uničevalnega sredstva, za katero vsak dan dohajajo zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za ščurke K 5.—; tinktura za stenice K 2, posebna močna tinktura K 5.—, uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesu K 2.— in K 4.—; tinktura za človeške uši K 3; mazilo proti ušem pri živalih K 2; prašek za uši v obleki in perilu K 2; tinktura proti pasjim bolham K 1-50; prašek proti pernini ušem K 2; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3; Pošilja po povzetju: Zavod za pokončevanje mrčesa M. JUNKER, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3, III.

Popolno belo platno

morete dobiti z uporabo našega izbornega luga prašek za platno. Velik prihranek in malo truda pri pranju. 1 zavoje 150 gr. K 1, 450 gr. K 2-50.

Najmanj se more naročiti 10 zavojev!

Pri naročilu 5 kg popust! — Razpošilja se po povzetju. Prodajalci dobe popust.

Zavod za izvoz M. JUNKER,
Zagreb 40. Petrinjska 3/III. Telef. 23-27.

Javna dražba plemenske molzne živine.

V soboto, dne 11. januarja in v sredo, dne 14. januarja se bo na deželni pristavi v Medvodah pri Ljubljani dražbenim potom razprodalo 100 plemenskih molzuhih krav sivorjave švicarske pasme. Pričetek dražbe ob 9 uri dopoldne. Podvzključno ceno se živina ne bo oddajala, odobrenje dražbenega vspeha je pridržano dražbeni komisiji. Vlak iz Ljubljane v Medvode vozi malo pred 7. uro zjutraj.

„CROATIA“
ustanovljena leta 1884.

zavarovalna
zadruga
v Zagrebu

sprejema pod najugodnejšimi pogoji in najmodernejšimi tarifi ponudbe na zavarovanje proti škodi po ognju in streli ter razbitju steklenih šip, zavarovanja na doživetje in smrt, kakor tudi zavarovanja proti vlomom in telesnim nezgodam.

Prospekti se pošiljajo brezplačno in poštnine prosto.

Glavni zastopnik za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

STANKO JESENKO
Ljubljana, Stari trg 11.

Uradne ure ob delavnikih od 8—12 dop. in od 2—6 pop.

Slovinci, podpirajmo domačo jugoslov. zavarovalnico!

Sposobni zastopniki se sprejmejo za vse kraje slovenske domovine.

== Največja slovenska hranilnica! ==
MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA,
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1918 K 80,000.000.—
rezervnega zaklada „ 2,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

== 3% ==

Za varčevanje ima uvedene lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5¼% obrestim in proti najmanj 1%,
oziroma ¾% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Usnjene čevlje

po novih cenah v vseh oblikah
in velikostih zopet razpošilja

čevljarška zadruga

Miren, zač. Vrbovec, p. Možirje.

. Zahtevajte cenike!